

**Kohti verkko-opintojen
parempaa saavutettavuutta:
studion linkit ja chat-vinkit**

Digipedagogiikan studio 10.12.2021

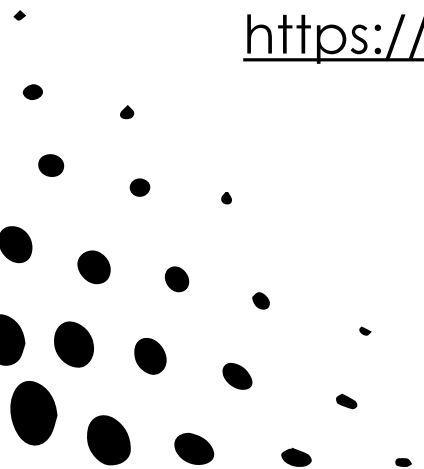
DIGIVISIO

Vinkkejä sivustoista ja oppaista

- <https://stm.fi/esteettomyysdirektiivi>
- Kohtuullisista mukautuksista yhdenvertaisuusvaltuutetun sivuilla:
<https://syrijinta.fi/vammaisten-henkiloiden-oikeudet>
- [https://www.hel.fi/static/liitteet/kanslia/TPR/opas saavutettavaan sisaltoon.pdf](https://www.hel.fi/static/liitteet/kanslia/TPR/opas_saavutettavaan_sisaltoon.pdf)
- Opastusvideot WCAG-kriteereistä saavutettavuusvaatimukset-sivustolla:
<https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/digipalvelulain-vaatimukset/opastusvideoita-wcag-kriteereista/>
- <https://www.hel.fi/static/hki4all/ohjeet/saavutettavuus-opas.pdf>
- Ohjeita ja tietoa löytyy hyvin englanniksi muualta, esim. W3C:n ylläpitämiltä sivuilta, mutta tuo palaute on kansallinen. <https://www.w3.org/>
- Digipalvelulain soveltamisesta yliopistoissa:
<https://www.edilex.fi/artikkelit/21463.pdf>

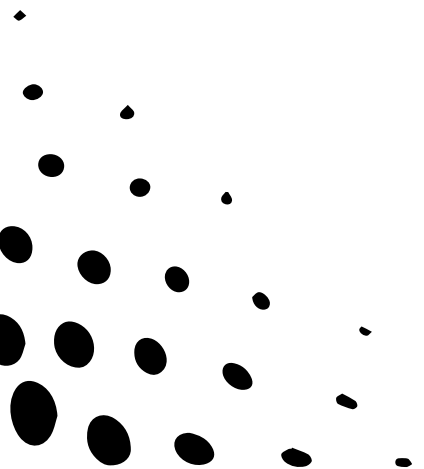
Vinkkejä koulutuksista ja ryhmistä

- <https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/>
- Ilmainen verkkokoulutus: <https://www.eoppiva.fi/koulutukset/saavutettavat-asiakirjat-verkossa/>
- <https://www.eoppiva.fi/koulutukset/saavutettavuus-ja-digipalvelulain-vaatimukset/>
- <https://www.tuni.fi/fi/tule-opiskelemaan/saavutettavuus-digitaalisessa-yhteiskunnassa> Muutama kurssi on kaikille avoinna ilmaiseksi!
- Celian ylläpitämä Verkkopalvelujen saavutettavuus -Facebook-ryhmä on hyvä!
<https://www.facebook.com/groups/1350605231733267>

Vinkkejä videoiden tekstitykseen

- Jos jotakuta kiinnostaa, niin videoiden joistakin tekstitystyökalujen vertailusta on artikkeli vapaasti luettavissa osoitteessa <https://journal.fi/signum/article/view/109614/64419>
- Ennen kuin saadaan englanninkieliset ohjeistukset, toimii google translaterin toiminnot kohtuullisen hyvin eli toiminto kääntää sivuston tekstit englanniksi.

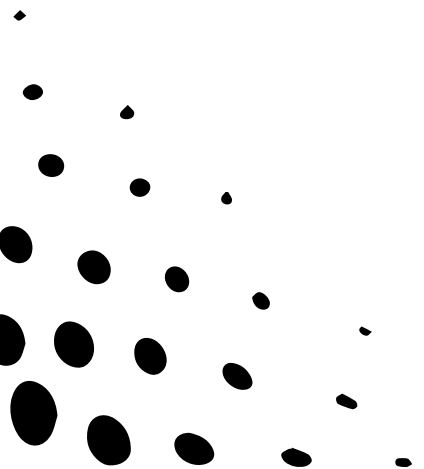

Vinkkejä e-kirjoista

- Esteettömyysdirektiivi tulee kansalliseen lainsäädäntöön 28.6.2025. Tästä alkaen myytävien e-kirjojen ja e-kirjapalveluiden täytyy olla saavutettavia. Tällaista tietoa sain Helsingin yliopiston kirjaston aineistoasiantuntijoilta.
- "Euroopan komissio hyväksyi huhtikuussa 2019 direktiivin tuotteiden ja palveluiden esteettömyysvaatimuksista. Tämä ns. esteettömyysdirektiivi (European Accessibility Act) koskee koko e-kirjojen lukemiseen liittyvää ketjua. Saavutettavuusvaatimuksia on itse e-kirjoille, mutta myös kirjojen metadatalle, verkkokaupalle, e-kirjojen lukulaitteille sekä lukuohjelmille."
<https://www.celia.fi/saavutettavuus/tietoa-saavutettavista-julkaisuista/>
- Kokemusasiantuntijan kommentti: E-kirjojen käyttöliittymistä sanon sen verran, että hiljattain mulla on ollut ongelmia Adobe digital editionsin kanssa ruudunlukijakäytössä. Tuossa ruudunlukija näyttää lukevan käyttöliittymää, eikä ollenkaan sitä kirjaa.

Vinkkejä DigiCampus-hankkeesta

- DigiCampus-hankkeen sivut: <https://info.digicampus.fi/osahankkeet/esteettomyys-ja-saavutettavuus/>
- Infograafi: <https://venngage.net/pl/kQE1DtfMmT0>

Vinkkejä Moodlen ja linkkien saavutettavuuteen

- Moodle on esimerkiksi lähtökohtaisesti tosi hyvä. Toki korkeakoulut pystyvät muokkaamaan sitä lisäämällä omia palikoita tai omia väriteemoja lisäämällä.
- Moodlessakin on silti muutamia ongelmiakin, esimerkiksi edistymisen seuranta käyttää pelkkiä värejä tiedon välittämiseen ja se toimii vain hiirellä. Lisäksi on tarjolla tehtävätyyppi, jota voi käyttää vain raahaamalla. Käytössä olevien lohkojen otsikkotasossa on myös epäloogisuutta.
- Edistymisen seuranta on Moodlen versioissa erilainen, Open LMS-moodlessa on numeroina eli sikäli saavutettavampi.
- En tiedä onko runsas linkkien käyttö välttämättä ongelma, kunhan ne on riittävän selkeästi nimettyjä ja sisältävät tiedon siitä, jos vaikka avaavat uuden välilehden. Ei jätetä URL-osoitteita vaan nimetään selkeästi.
- Lisäksi on tärkeää osata linkittää oikein: ei url-osoitetta vaan linkin tarkoitus / kohde ilmaistaan selkeästi.
- Ohje saavutettavista linkeistä: <https://www.saavutettavasti.fi/verkkosisaltojen-saavutettavuus/selkeat-rakenteet/#extra-content-2>
- <https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/digipalvelulain-vaatimukset/opastusvideoita-wcag-kriteereista/#8-linkin-tarkoitus>

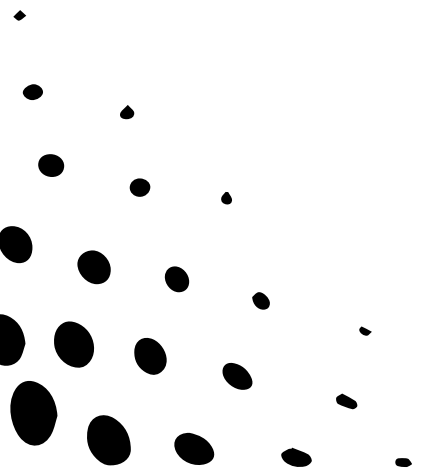
Vinkkejä saavutettavuudesta korkeakouluissa

- Tässä linkki Turun yliopiston saavutettavuusohjelmaan: <https://www.utu.fi/fi/yliopisto/saavutettavuus>
- JYU:n lakimiehen Visa Hiltusen ja UEF:n Projektikoordinaattori Meri Sariolan artikkeli digipalvelulain soveltamisesta yliopistoissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202011026479>
- <https://www.jyu.fi/fi/yliopisto/organisaatio-ja-johtaminen/johtosaanto-ja-periaatteet/saavutettavuus/esteeton-paasivu>

Kysymyksiä ja vastauksia

- Pdf:iä käytetään, kun ne on helppoja tehdä suoraan Wordistä. Mikä olisi parempi vaihtoehto ja mistä sen saa käyttöön?
- esim. opinnäytetyöt olisi hyvä saada e-kirjoiksi ja opiskelussa voi hyvin käyttää esim. toimisto-ohjelmien omia formaatteja.

Aloitteita

- Englanniksi tarvittaisiin ainakin mahdollisuus ilmoittaa saavutettavuuspuutteesta (kantelu), jotta englanninkielisiin saavutettavuusselosteisiin saataisiin AVI:n yhteystiedot heille, jotka eivät osaa suomea/ruotsia.
- Olisi hyvä, että panostettaisiin tekniikoiden kehittämiseen ja niiden saavutettavuuteen meille vanhemmille opettajille!
- Kiitos hyvästä ja tärkeästä työstä hankkeessa! :) Hyvä kuulla, että materiaalit pysyvät vielä sivulla. -> Opas pitäisi saada korkeakoulujen DIGIvisio 2030 hankkeen toimintoihin mukaan!
- Opettajan roolina pitäisi olla vain tuottaa sisältö, sen jälkeen muut hoitavat materiaalin muokkaamisen.
- Sparraus ja motivointi tosi tärkeää, näistä voisi jakaa hyviä käytänteitä! Verkkokurssien tuotantotiimeistä ollut puhetta myös TY:ssä, saavutettavuus olisi siellä myös tärkeä alue.
- Itseopiskelumateriaaleihin tutustumiseen tarvitaan kimmoke ja tukea, kaikkeahan on!

Aloitteita

- Organisaation tarjoamat asiakirja- ja esitysdia pohjat pitäisi korjata saavutettaviksi. Se on jo tärkeä askel saavutettavuuden tiellä ja helpottaa opettajienkin työtä.
- Varmasti saavutettavuusvaatimusten huomioiminen vaatii aluksi uuden opettelemista, mutta ajatuksena tietysti se, että kun tehdään alusta asti saavutettavaa ei tarvitse erikseen muokata jälkikäteen.
- Kiitos muhkeasta tietopakelistä ja vinkeistä. Tässä on valtavasti sarkaa kynnettäväksi, Apuja me opettajat todella tarvitsemme, kun aika ja muut resurssit ovat tiukoilla.
- Tätä ei pitäisi joutua tekemään kiireessä eikä yksin.

